

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 142 (11340)

1980 чылдың июнь 19, четверг

1925 чылда
үзгөрүлгөсүз

Өртөз 2 сеп.

ДОКТААМАЛ КИЧЭЭНГЕЙГЕ

ПАРТИЯ организациаларының талазындан чарышча партияни ууртууга бидитишкан, ону организациаларына профвизил, ажил-агый органнарының база бугурулгачи, ажил-агый ууртукчуларын харысалгазын күштелдиргени-биле чарыш улам-на калган иштерелдиги, массалыг хевирлиг апарган. Амгы үеде бистичи республикада 82 муң ажыг кижи ында хаара туттунганын, бүгү ажилдап турарларның 85 хуузу чарышта кирип турарын маңаа чикен кылдыр чугаалаарга-ла четчир. Чарыштың дээди хевир — күш-ажылды коммунисттик өзү-биле көөрү дээш чимчээшчини база улам калбарып турар.

Партия комитеттери болгаш эге организациалары чарыш кирипчилериниң кичээнгейин планыг сорулгаларын күүседириче, бугурулгачи ажилының бидиринче болгаш ажилдың шынарын экинжидеринче угландырбышаан, маңаа холбашан айтырыгларын партбюроларга болгаш коммунисттерин хуралдарына доктаама чугаалажып, хүлээп алган шийитилериниң күүсөдөзүн организациалар, ону харылаар ужурулп коммунисттерин, ууртукчуларын өткөткөткөн, информацияларын ап турар. Ындыг коллективтерде планнар-даа, социалистик хүлээлгелер-даа күөсеттинип турар. Ындыгларга «Саян», «УТНА 25 чылы», «Хемчик», «Нарын» совхозтарда парткомнары, № 14 механизация эргелелинде, Тываның элктирлеринде, сүт комбинатында болгаш өскө-даа коллективтерде партия эге организациаларын хамыраштырып болур.

Чимээ, «Саян» совхозта коммунисттерин хуралдарына «коллективтерде социалистик чарышты организациалар байдалының болгаш аңаа партияни ууртууганың дугайында», «Күш-ажылдың сагыла-чурууну быжыкларынга совхозта ажилчыны комитетинин ролунуң дугайында» болгаш өскө-даа айтырыгларын чугаалажып, аларга хүлээп алган шийитилериниң күүсөдөзүн хынаадышкан доктаама контролго алган. Чарышты ууртууга-башкарып дээш, биргеда парт-организациаларының база партбюлтериниң, а ол ышкаш оң чорудулгачи дээш профвизилиниң ажилчыны комитетинин харысалгазын бидиткен. Ол бүгү-ажыл-агый планыг даалгаларын күүсөдөзүн чогуур салдарын чедирген. Бо чимээлги бирги кварталында совхоз сүтү бугурулгачи планын 106 хуу, мурунуга саларын—112 хуу, ээт бугурулгачи нөүдөттишкан, ону күрөңгө саадырн 116 хуу күөсеткен.

Ростовчуларның үлгери-биле «хожудал» турарлар чок ажилдаар» деп шимчээшчини калбарып талазы-биле бүгү чурттаадында ышкаш, бистичи республиканың чер-челеринде парт-организациаларының ууртууга-биле улуг ажилдар чоруттунуп турар. Оң биса эгелзден чер, план күүсөдөзүн чогуур турар. Оң биса эгелзден чер, план күүсөдөзүн чогуур турар. Оң биса эгелзден чер, план күүсөдөзүн чогуур турар. Оң биса эгелзден чер, план күүсөдөзүн чогуур турар.

Оң-биле чергелештир чамдын партия организациаларының социалистик чарышты ууртууга-биле, чарыш кир-жикичилериниң кичээнгейин планыг даалгалары болгаш социалистик хүлээлгелериниң күүсөдөзүн чогуур угландыр-п турар. Бо чимээлги беш айларының түңгөдөр-биле алырга план күүсөдөзүн «Ызыгаар», «Тес-Хем», «Коммунизмниң херели», «Мерен», «Чаз орун», «Алдан-Мадыр» совхозтар болгаш Ак-Довурзунуң үлгүлүг бугурулгачи комбинаты, Ша-гаан-Арыгның саржаг заводу, Чадааның хлеб заводу, чурт үлгүлүг эргели, Туранның база Туюнуң ыш ажил-агыйлары, республиканың улуг-улуг тууга трестери болгаш өскө-даа чамдын коллективтер улуг хомужадышканын. Оң ажил-агыйларда болгаш коллективтерде партия, профвизил организациалары чарышты өзү барымдаалар, эргелиг организациаларындан оң үр-түңгөдө, дээштин чавыс деп чү-ве он-на илде-дир.

Өскө бир чикен. Бугурулгелер болгаш организациалар күрүне планнарын ылап-ла күүсөдөзүн хандыраарының талазы-биле база «Хожудал турарлар чок ажилдаар» деп шимчээшчини калбарып дугайында үстүк партияниң организациалары доктаа-шиитилерин коммунисттерин хуралдарына чугаалажып, тускай хемчеглерин ажилдап кылырын «Тыва септелге тууга» трестин Кызылда эргелелинде, туу-бу, пиво заводтарында, Улуг-Хем ыш-үлгүлүг ажил-агый-ында, Сельхозтехниканың күрүметинде партия организациалары 3—5 ай хире шөйүп, сааладып келгенер. Чогу-на бо коллективтерде күш-ажылды болгаш социалистик чарышты организациаларында улуг чептериниң бары, күрүне планнарын күүсөдөзүн келгени таварылаа. Чугула ажил-херекте парт-организациалар ындагы харысалга чон бооп болур бо деп айтырыг доран-на тургустунуп изер-дир.

Аразында социалистик чарыштың ажил-чикичилериниң кичээнгейин ажилдың шынарын бидирер, күш-ажылдың сагыла-чурууну быжыклары ышкаш, чугула айтырыгларга багыт угландырып турар таварылгалар база бар. Чимээ, бо чимээлги Кызылдың туугуу заводуна бугурун туугурун 25 хуузу, алгы заводунга ылган, продукцияның 22 хуузу, репорттар аразының Сельхозтехниканың каттыжышканына септелгениң 35 хире хуузу брактаттыган, а «Енисей» совхоз бирги кварталда сорту кууду, багай шынарыг сүт саташ, 2258 рубль наражалыг болган. Бир эвес ол коллективтерде партия организациалары чарышты ууртууга, оң чорудулгачи контролду күштелдирген, ону харылаар кижилирден, бирги элчегде коммунисттерден негел-дени күштелдирген болза, ындагы чептериниң чогуур өйүндө чаладып болур турган кини.

«Социалистик чарыштың, үлгүлүг болгаш икээз ажил-агыйга, туугага, транспортко күш-ажылды организациаларының депшилгелер хевирлериниң кичээнгейин апарганын до-лу амыглар. Социалистик чарыштың чоруп турарының дугайында ажилчы чоннарга чогуур үезинде, калба-биле дыкна-дыр... Чарыштың түңгөдөрүн ундурдерде чүгө бугурулгачи нөүдөткөткөн эвес, харын кичээлгелер ажилчыны байдалын база ылап-ла барымдаалар» — деп, «Идеолоттук, политика-кижикичилер ажилды улам ыңай экинжидер дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалында айткан. Бо бүгү айтырыглар база партия комитеттериниң болгаш эге организациаларының кичээнгейиниң түвөгүн тургустунуп ужурулп.

Ленинниң өзү-биле, шалпычы ажилдаарының чылы, ону беш чылдың доозукчу чылының бирги чарты доостор чоку-шулаан. Чылдың болгаш кичээлгелерде ону беш чылдың планнарының чедикшигиниң күүсөдөзүн массаның күш-ажылчы илдепкенинден база инициативазындан, социалистик чарышты партияни ууртууга улам күштелдирбишаан, ол чарышты амыгтыг, дээштик кылдыр организациаларында улуу-биле хамыраар чүве төлөдө, партия организациалары айтырыгын доктаама кичээлгелер алыры эргелен чугула.

Чайгы одарны—элбек сүтке

ХЕКТЕР ЫРЛАШКАН

Бестиг-Кара — Орта-Тал ферманың чайла, Хонкер-гейниң ич чарыш бугурулгачи бирээни. Оң арай чеп-теп, чыным ыраажы—хем-тер ында шалга-ла ыраажы берген. «Алдан-Мадыр» совхозтун малчыларының ол чайлаага келжиди саалада үезинде келдиш.

Ферма. Оймакта өгелер. Оларын ортуунда үлгү та-лааг калбаада шолгон, шокор чүзүлү колдаан хей-ле инек-тер аразында ак-ак халаттар-лыг сазылаан кестү-дүр. Ча-лааг калбааның үстү тал-зында база бир калбаа бй-заалаа бар.

— Чаа көжүп келдиш. Түрүмчүлүк ийи — деп, зоотехник Хүлөр-сэл Ондар таймырды.

Алдан-Мадырдың Бестиг-Кара чедир ырак, батыш 100 км хире. Ынчалгаш инекти ийи күн догузунда сүрер. Тайгалар үези келгиде, чүгө-чүгө чарыш.

Чимээлги беш сепкилге дээш-жип эгелер. Долгандыр бо-гоан эгелердин, олбук-хем-тер оймактардыг чайлааг чарыш-ла-дыр! Арыг алаар, чарыш бойду-чурумал кичижини сепкил-сатгыны сепкелер.

— Бо чайны мады кан-чалыг чылгаалар, сепкилге дугайында хуралга баш бу-рунгар-ла чугаалажып, дү-гүжүп алган бис. Саар инек мында келгени бо. Ферма-мында шиттү беш чүс ажыг мал бар, бизаала-биле калы. Бо-гүне чүс эжиг ийикти сазып тур бис. Дүн ийини сазып тур. Он сазып, алач каларык, бизаа ажыктыгы ийи кини бө — деп, зоотехник догулап таймырды.

Фермада келжиди саалаа

чоруп турар болза-даа, саалаа апараттары дагжывай-дыр, инекти хол-биле саап турар күс болуу. Ол арай чеп-теп, Улуг орук аксы, доктаама чылалга элктир мотору салып алып болза эки-ле-дир ийин деп, аңаа болуп турдум.

— Оң-сиген кайы хире үчүп келип-тир. Хүлөр-оол Монгеевич — деп, чугулаан улам өскөдүп айтырдым: — Эңир чылым майын чээ-бизе манаа келген бис. Бо чылым оон тос хонук саала-мык, аңаа-бойдуш ширин болганы-биле оң-сиген чаа чүлүп чыгар-ла чүе-тир бо-дээш, болупар эскерип кө-рүңер дээштик. Хүлөр-оол Оң-тар болганын көргүдөй-дир. — Ирки-бантай бо хем ишти-тир! — дээш чүе бис, оң ийиң! Дагалыг деп бичил алып бар, колдуунда одарларынмыз ол.

Чайлаагызын эгелер ма-дан хей болгаш чик болу-дугаа продукция азырынмыз ма-галыг үези. Чайлааг үнөм оң-сигениң оң ажилдаар-ла болбай. Мадаа өм берип, сүт чүлүп, дажылап турбас-тыр. Чайлаагызын эгелер чүгө-чүгө мэлчичилерин херээ эвес. Оңу организациа эрттеринге са-мык, эмгелге, культура албан чептериниң ролу улуг.

Орта-Тал ферманың чүгө-чүгө херек бараары-биле ханды-раары Сүт-Холде ажилчыны кооперацианың автома-тизи харылаар. Оон айыма Чадааның база автомагали-на бар. Улуг орук чер бол-гаш, садыг ажилдаары үзүлбөс. Фермада беш сепкилге чыжылаан. Солун-сеп-күлгелерин эскер берип турар. Аңгы-башкалар база-ла оңу эрттер, Бора-Тайгаан, Чада-нада-ла бол-ла азырап кээр. Кижик ажилдарында малчы-

нарын хомужатпас. Муруну чыдаар-ла-даа ыңдыг турган. Дараагыда ферманың хо-очу саанчызы Денизая Мон-геевич Ондар-биле чугаала-штымыс. Ол 1959 чылдан бээр саанчылап келген. Эрткен чы-лым тыла үжээлгиде бир инек-тенне 1700 кг сүт сазып алган, чүгө-чүгө планны эвес, харын социалистик хүлээлгенин база ажып күөсеткен. Бо чылым оон-лаа хей сүтү саар со-рулган ол салган.

— Мээн бо нээм ам беш үлгүлүгү. Хүлде амыкыла-ла аламын чөдөр берип тур — деп, Денизая Монгеевич чугаалаа.

Орта-Тал ферманың кол-лективниң онту беш чылым сөүлү чылымын бирги чарты-мында 83 тонна сүтү күрү-неге сазар турган, планыг күскаа бетинде 110 хуу кү-өсеткен.

Бо ферманың бизаа азыр талык-биле көргүзүлгө кү-дү. Ол чорук чүгө-чүгө кол-лективниң элбек амыкыла-ла чыжылаан калза ажил-агый эгелзелиниң социалистик база дүгүлүгүн үжүлүтүр. Оң калыг чылгаалында бол-гаш, Ферма чүгө-чүгө сүт сазар, ону күрүнеге дүжүрү-биле кыжылаармык, малчы баш санын өстүрү сорулгачи бол-гай.

Шиник-Булунда, Улуг-Хон-кергейниң Бестиг-Карада чай-лаагы элбек-биле амыкыла-ла талык, оларын ажил-агый союурула бис. Калза талык аргада хек эшпишкан, ол хек-чүлүп, келер-мазында ба-лып чедирер, аларын ажил-агыйнче уурт-ууга чедирер, херек күзүң-лаа ышкаш са-гылаармык.

С. ХЕРТЕК.

КУШ-АЖЫГА ДАДЫКПЫШААН...

Дүн эртен культураның болгаш амыкылаагы Гас-телдо аттыг пармыгын шок-лоолорунуң калза ажил-агый профвизилериниң талазы-биле тоску республика сайду болгаш конжурдунуң ажи-дышкыны болган.

Тус-тус районнарын төлээ-лекчилер боттарыны күш-ажылды ажил-херектерин дугайында байырыг шуту чыксаалыгга рапорттап дин-натканар. Оң соода Ногаан театрга пласарыг хурал бол-

ган. Аңаа урулгар арга-дур-жугадыш солкуп, чорудуп ту-вар солун ажил-херектерин дугайы чугаалажынар. Мал болгаш чер ажилының үндө-зинерин күш-ажыл кичээлде-ринге урулгар ханы өрөнгө-нөр. Тракторну башкараары, инекти саарын олар шингээ-лип алганар.

Аңгык натуралистер ста-циясында бо бүгүгө хама-рышкан дегелгелер база ор-ганизациа, Би-Хем, Талды, Улуг-Хем районнарын шок-

лалары дегелгелер эки кир-жиш турар.

Бөгүн шокалчыларын аны-бур конжурдунуң организаци-ап эрттер. «Көк-Тей» сов-хозтун баазында чер чарык-чыларын болгаш анык саанчыларын конжурду эр-тер. Чер ажилының талазы-биле конжур калза ажил-агый техникумунга эртер.

Сайтун киржикчилери дүн келжиди хонжун-ши театрыга шин көрөгөр. Бо келжиди анык натуралистер станицында байырады келжиди болур.

ЭДЧ СЕССИЯЗЫНЫҢ XXXIV ХУРАЛЫ

ПРАГА. Экономикат Ду-лаажылга. Чувелинниң сес-сиязының 34-хурали июнь 17-де Прагада ажиттыган. ЭДЧ келжигериниң турттары делегациялары оон ажилында кирип турар. Совет делегацияны ында ССР-ның Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин баштап барган. ЭДЧ-ның болгаш ЮСФР-ның казанын аразында дугуржул-гага дүшүрүп ЮСФР-ның делегацияны бо хуралда кир-жап турар. Ол ышкаш Анго-ланын, Афганистаны, Лаос-тун, Мозамбикти, Йемен Улус-Демократтыг Республи-каны болгаш Эфиопияны төлээлекчилери олуржуп ту-рар.

Сессиянын 33-кү болгаш 34-кү хуралдарының аразы-дагы үеде Экономикат Дула-ажылга Чөвүлелиниң ажил-чорудулгачы дугайында Күүсөки комитеттин илте-лгелер ЭДЧ Күүсөкунун дарга-зы, СССР-нин казанын Дар-газыны оралакчысы Р. Рог-личек кылган.

Совет делегацияны баш-тыгы, ССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин түве чугаалаан.

Бо чыл кайгамчыктыг дык-хей болушунуңар-биле дем-делгеттиген деп ол чугаа-лаан. Ол—келерлер бистичи акы- думалы ш к а д а ажилдаагызынның үндө-зү.

Илья Ленинни төрттүңгөн хүнүнөн берге, 110 чыл ою-дур. Ол—фашизм ашкан Улуг тилгелениң 35 чылы-дыр, социалистик дем каттыш-тырылазын догунаашкы-ныга эгени ол салган. Ол—дем каттыштырыла чурттары-нын айым чок чорунуң бол-гаш хамаарышпас хөгжүлде-зинин магадылалы болу бер-ген Варшава херээзинин 25 чылы-дыр. Ол болушунуңары-нын бистичи уластарымыс бол-гаш бүгү депшигелгел кижик төрөлгөтөн төгүлүг улуг үе-чадалар кылдыр уткаш.

Импералисттик политик-ка күштериниң сөүлү үезинде-кейжээниң түңгөдөрлө деле-гей байдалыны кескү на-рымылашкымы болган. Дүш-күлүгү чорукту чавырылды-раарынын херээге өжөөнөш-кек уламышкыны, боо-чеп-секти улам-на эңдералар бу-дүрүр угланышкыны АКШ-ны ууртуп бөлүктери чору-дуп, оларын ол чоруу деле-гейге дайны амыкыны күш-телдиреринче алпар чыдар. Ол угламышкыны НАТО-ну чамдык өскө-дээ кел-жигүнери, ол ышкаш дайныг-жорудаларыг күтүрү-биле боттарынын тергиледек-рек бодалдарын шагдан тура холбаштары берген келжик-чи.

Бистичи акы-думам партия-ларымын болгаш социали-стик күрүлелерин чазыктары-нын делегейге ажил-чоруду-лазын дайыны камгалаар болгаш дайыны болгаш бис дээш демиселлик укур-дуза-зы ыңчанаш улам өзүп ту-рар. Бистичи дайыныг ыла-кышылдыг даштык политика-лыктыг хайгалыш чогуу, дүш-күлүгү чорукту чавырылды-раарынын херээге социализм чурттарынын ханы бердиге-ни Варшава Керээзиниң кир-жикчилери күрүлелери По-литикат консултативтик ко-митетинин чоокта чагы чөвү-лөт хуралы база дагын көр-гүскен деп, А. Н. Косыгин оң-залап демдегелген.

Тайбынмы болгаш депши-лгелери херээге бистичи дем-ия каткан организациаларымы-ты—Экономикат Дулаажыл-га Чөвүлелиниң ажил-чорудулгачы баазы болуп ту-рар. Ол болза, делегейге ден эргелгиди калы ажилдаагыла калбарырыче, дүшкүлүгү чорукту чавырылдыраарыны материалдыг үндөзүн быжыкларын, ыңчанаш деле-гейниң политикат байдалы калдыкчыларынча улаган.

ЭДЧ чурттарынын национал орулгалыны болгаш үлгүлүг продукцияны демей өзү-дөзүлгө темпелери эрткен оң-чалар.

АКЫ - ДУҢМА ӨГ - БҮЛЕДЕ

Нарель АССР-нің Онега трантор заводунуң бугуруп турар проду-кцияны даштыкы чурттар хөйү-биле ап турар. Ыш сөөртүр трактор-ларның шынарының эки бооп тура-рын бистичи чуртуустан ыш беле-тилчилери база-ла мактап чугаала-лып турар.

ЧУРУНТА: белем транторларны чу-дуруп чорууп турары.

СЭТА-ның фотохрониказы.

ЗВЁЗДНЫЙ А УТКУУШКУН

«Союз-Т-2» кораблыте ужу-дүшкүнүн шиникчилери, космонавтыр Ю. Малышев биле В. Аксенов космодромга бир «делая дымташылгачы-ның соода, июль 17-де Мос-квата чедип келгенер.

Москва алаанда аэродромга космонавтылары үк шепелде-лер, чорударына кирешкен эртемденер, кораблыте ногас-лып кылган инженерлер, ужу-дүшкүн башкаар төлтүн спе-циалистери уткаш. Самолёт вокзал чогууна кел чыдарла ол специалистерин бичири-биле чугаалаштырыс.

Совет космонавтылар беле-дөөр чегин ууртукчузу, авиациянын генерал-лейтена-нты В. Шаталин:

— Бо ужулукчуң кыска куукаагыт болган-даа болза конжур улуг үр-түңгөдөт болган. Орбитага кылдыр бүгү ажилдарыны программаны ажил чедикшигин боттан-дыган деп чугаалаа.

Космостун шиникчилери самолёттан үлүп келдиш. Оларга хей чептериниң түдү-сү чогула.

— Шенделе ужулукчуң дөрт хонук бооп чорда-ла ко-

реблың чаз системаларының канчаар ажилдап чорутуунуң дугайында чутула медээлерин Ю. Малышев биле В. Аксенов-тан алган бис. Бо кораблыте космос техникасына чаа кевирлерин бичээш болур, өскө-келерден өзүн ылгалып турар. Космостан дүжүрүп келген ол техниканы ам ону кылдыр эр-тээн бугурулгачи эгелген, специалистер оон бүгү систе-маларын шиникчип турар — деп, ол чугаалаа.

Совет космонавтылар беле-дөөр чегин ууртукчузу, авиациянын генерал-лейтена-нты В. Шаталин:

— Бо ужулукчуң кыска куукаагыт болган-даа болза конжур улуг үр-түңгөдөт болган. Орбитага кылдыр бүгү ажилдарыны программаны ажил чедикшигин боттан-дыган деп чугаалаа.

Космостун шиникчилери самолёттан үлүп келдиш. Оларга хей чептериниң түдү-сү чогула.

— Шенделе ужулукчуң дөрт хонук бооп чорда-ла ко-

төптүн клуунга болган мин-тигине конструкторлар, төптүн специалистери болгаш экипаж-тың келжигерини түве чугаа-лаштыр. Совет космос техника-нын доктаама чарышын, улус ажил-агыйында чутула херектик айтырыгларын че-дикшигиниң шийитилериниң турарынын дугайын олар чор-гала-биле чугаалаар.

СЭКП ТК-га, ССР-нин Дээди Советиниң Президиумунга, ССР-нин Министрлер Чөвү-лелине болгаш СЭКП ТК-ның Чингиз комиссары, ССР-нин Президиумунун Даргазы эш. Л. И. Брежневке байырыг чалганы минтигиниң киржикчилери тү-дөп алган.

Эртемденер, специалистер ол-ла күн космонавтылар биле калы ужулукчуңуң баштай-гы түңгөдөр чугаалажың. Шиникчилериниң ажилы аял деп үлөүлө.

Н. ЖЕЛЗНОВ,
СЭТА-ның корр.

БАЙЫРЛЫГ ХУРАЛ

ВОЛГОГРАД, июль 17.
(СЭТА-ның корр.). Калза ажил-агый социалистик өзү-биле чарыштырын болгаш оң бугурулгачи күштериниң сай-аарызынын хажык чок кел-гелерин бичири, чер ажилы бирги классын тракторлары-биле хандыраар болур деп дегендик күөсет шиникчилери Волгоградтың Ф. Э. Держи-ский аттыг трактор заводу болууну бүгү төгүлүг-биле болгаш бөгүгү ажил херекте-ри-биле бадыйтаан.

Ал-алары калза-лаа иште-рээ ол бугурулгачи бөгү 50 чыл болган. Ол онзагыт хун-биле Волгоградтың трактор туудукчуларына СЭКП ТК-ның Чингиз секретары, ССР-нин Президиумунун Даргазы эш. Л. И. Брежнев байыр чедирген.

Заводтун алын ийкелине тураспактаан байырыг хурал-дын киржикчилери ол байыр чедиргелериниң турттын та-ныктылаан өстөрүн үргүл-түрүп азыш чакышкыны-биле уткаш. Оңу партияны Волгоград обкомунун бирги секретары Л. С. Кулиженко номдодан.

Бирги беш чылдың үезинде ол улуг заводту тутуп тур-ганнар, 1930 чылдың июль 17-

де оң кол конвейеринде баштайгы тракторну үздөөр коллективтик ажилы биди-биле үлгүлүг онзагыт улуг көдүлүштүк-биле күлөш ал-ган.

Байырыг хуралдыг киржик-чилериниң аразында дайы-нын калды-берге чыдарында манаа таныштары кылдып тур-ганнар, төрөң заводун маа-ларды-биле камгалап турган-нар база бар. Совет трактор туудукчулуну баштайгы бугу-дүлгөзүнүн коллективниң заво-дунун ат-аларын амык чед-дүм байылыг турар амык-чыга база чорудулгачи ту-рар. Юбилейгэ уткуштур планында ажып бугурун 50 тракторларга заводтун оолдар болгаш кыстары бугурулгачи шыгарыла ажилдаагыларын азын тыкышкан. А беш чылдың дөрт чылдарынын дү-гүлүгү планга өмөшүр кир-тижышкынының коллектив-чү-чүс машиналары бугуруп үлгүлүг. Завод амык үеде социалистик чарыштын муруну-ку олургула келээр.

Волгоградчылар-биле к

ДУРЖУЛГА
СОЛЧУРУ-БИЛЕ

2-ги арын ● 1980 ч. июнь 19

ЧАА УЕ-ЧАДАЗЫ

дуг. Бодри эки азияч, мотоспортка мияк.

Келер үчүн бул космонавтылар орус дымал үш ай чыгам өөрчип келген. Сөзгө космонавтылар-биле кады аймакдар аллар оларга таарыжын, конугуз ас-кежиктиг болганынча чоргаланып турарын орус сестерин оожум каттыштыра бөлүшүшкө, олар СЭТАнын корреспондентинин чугалданылар.

Москва чанында узавас өгүзүш-биле кады чедип келер ден турары Звездный хоорайга совет космонавтылар-биле журажыкшыкынарын четтинден манат турарын олар французтал чугалданылар.

Ю. ДОПАТИН,
О. КАРАСЕВ.

АЙЫЫЛДЫГ ПОЛИТИКА

ПОЛИТИКА

ЛОНДОН. (СЭТА-ния корр).
 Бөө-чөпсөктү эндере бүдүрчө-
 нө консервативтик чыңалык
 чыгарууду туур уталаанын кызын
 агартырын оралдашкан чыга-
 нын. Великобританиянын камга-
 лаа министри Ф. Пим чыга.
 «Чөөн чүктөн кыжылаан-
 ык» болгаш «НАТО блонгуну»
 тайгыйга ыкнашкандыкын»
 дугадагына эржигорюн бадыт
 кашкыкчыларын каттапкан,
 Ф. Пим Англиянын ядролук
 чөпсөктү «сайыраңгайдым»
 турарын» болгаш Великобрита-
 ниянын деңсизкорюнө ракеталы-
 каруулук чөпсөктөн курамын-
 ын өстүрөтүн бугу тала-
 биле агартырын ораллаш-
 кав. М. Тэтчерин чазаа
 Великобританиянын «ядро-
 куулук халлашкын сойса-
 кадым куштер» дөй алаар
 куулук «сайыраңгайдыдыр»
 ын» узут өрткети: программа-
 нын болгаш аягы чеге өртү-
 мак ырмакшалдык чаз америка

◆ Совет Эвизаслиниң болгаш болуп турар. Чепсеглемниш- кини дүжүреринче углапган Америк генераллар ботт- киликке өскө-заа ийиттер- киликке бичи дөдөгөдө хий би- политизамни бичи дөдөгөдө хий би- ным-биле дөдөжирин кут

ракеткалары тургузарыныч
лазарыныч ботталырыч чору-
ларыныч уламчалар деп, ол
дорт меделазни.

Шериг белеткедериныч ула-
мда илдекейидер деп консерва-
тивтиг чакытыч шийитири.би-
де Ф.Пимини чуаганыч «Гар-
дия» солун шуут-ла холбоан,
бууге-ле бармадала-биле алыргы,
казак чоккук уш-дорт недела
тургузуналда чуртун суг алаан.
ла чоруу аяролук буюуда
«Сазырагтайжылар» дугайын.
дала шийитирич ул-хуп аштар
деп солун дычнаткан. Ол
«Флоттү «Трайдент» деп ракетка-
лар-биле чепселгезирич баш уу-
рдуруге. Ол «операция» ан-
глиш удуругу төлөкчирегине
очукуч улуг түнүктү чырмагал-
дузур, ол 5 мрд. футтү стери-
лизацион ала бээр.

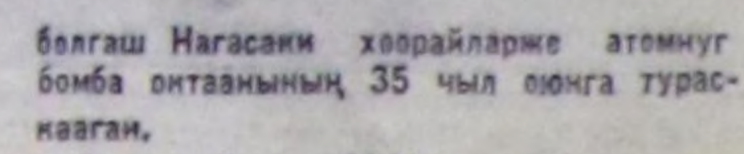
Бу неделада Алянгая Ва-
шингтонун албаданы 160
милик чалгымчиг ракеткалары
ажа тургузарыч шийитиргелер
деп «Гардия» онкалат
дедилгезин.

Нарфолк графствоуунуң ту-
нуу туура Кинг-Линн хоорай-
ла аңгил шиеңгй ведомствоу-
ла

А Ж Ы Г Л А Л Г А К И И Р З Е

рафство, америка чалдынгы ракеталарын тургузар. Англия- ны ол болгаш оске-даа рай- нарының куртагыч конуку- цуа чаа ракеталарын тургу- зарына улам-на өзүп-турар дууранышкыны консерва- торларныч чазаныч шыгыс- агыш колдаашкынын болдуруп турар байдалдыг.

хорайларже атомнуг
иң 35 чыл юнга турас-

Чай болгаш уруглар

СЕЗОН ЭГЕЛЭЭН

Водола Дубинин аттыг пионер лагериниң бирги сезонунун байырыг аждамышкыны болган. Каан, аяк хунде уругларның каткы-хөгдүү аажок, иршоор, горн, барабаннарның өткүт үнү алаакты додур чаңгылаатан. Ада-чуртун Улуг дайынның киржикчилери, тыва эки турарчылар: С. Б. Поржун, А. Н. Сундуй, К. Т. Огур хундүлүг аалчылар болуп, пионерлер-биле ужуражып келгенер. Олар Москвада Украинаның Ровно-областының культура аймакчаларының Тывага аалал чоразынын дугайында болгаш Ровноже чоразының дугайында көргөн дыка хей солу чүдүлдерин уругларга чу-газалап берип, чайгы дыштанылышта улам дадыгып, ону содуп болгаш ажагыг кылдыр эрттериниң чүрөктүн ханзын-дан күзөңнер.

Талтыг-ла дал дүште пионер горнун кыйгызы-биле шүптү отрядтар байырыг чыскалга турупканнар. Лагериниң улуг вожагы С. П. Табуева, лагер начальниги Е. М. Захарискаяга отрядтарын сезонун ажадырынга болелин рапорттаан. Лагериниң туугун байыр-ладды-биле көдүрүп үндүрген.

Күрүнө албан черлериниң ажадычыларын профессор-лел обкомунун даргазы В. Ф. Матсон уругларга чайгы дыштанылыг эки эрттериниң күзөңнерин, бистиниң чүрүстү уругларның ас-кежиги, салым-чолу, кызыкчылы, өөредилгези болгаш кижизилдигин дээш партия, казактын ада сагыш салышкынын дугайында чуугалаан. Коммунизмниң тургузучулары болганда, революция, дайынчы, күш-ажыкчы чаңчыларга шыны, социализмниң Төрөн чүртү камгалаарында кезээде болон булурунга боттарын белеткээрин чагаан.

Тыва АССР-ниң ИХМ-ниң ажадыкчызы В. Ф. Федоров

байырыг аждамышкыны үзүп-де база-ла уругларга кай-кадык өөредип, оп-найырдыг, корум-чүрүмүг дыштанырып күзөң. Оон соонда лагер начальниги Е. М. Захариская эки эки чыскал ыры дөш көп-курса, спортчу марылдааларга тилекчи болган уругларга мактал бижириг байырыг байдалга тыыскаан.

Спорттук национал хевирлеринге Сибириниң болгаш Ыраккы Чоон чүктүң улустарының спартакиадазыга кир-жир Тыва АССР-ниң шилдик командазынын кесигүнери ху-рештин көргүзү марылдаазыны шолочыларга көргүскенер.

Уруглар чайгы дыштанылыг эки эрттериниң дээш ла-гериниң ажадыкчылары бүгү-де таарымчалыг байдалды тур-гускан. Арыг-сылыг чурттагач корпустары, волейбол, футбол

шолдери, теннис ойнар черлер бар. Столоваяда повар кыстар амданның чыны кылып турар. Хоорайның культура албан черлериниң ажадыкчылары лагериниң девискээрин аштаар-ыныга, корпустарын чуугалап будурунга, көскү агитацияны чаарып чүрүрүнга биче өвөс үдүн киригени каракка көстүп турар болу.

Байырыг аждамышкынын соонда пионерлер отрядтар аай-биле ырыжып эртлер.

Пионерлж хөгдүг чай эгелээн.

С.Б. УННУКЭН.

ЧУРУКТАРДА: чыскаалда пионерлер, фронтучулар-биле ужуражылга.

В. КАРА-САЛДЫН фото-лары.

УТТУНДУРБАЙН

А Р Т К А Н

Амгы шагын чагай, аас-кежиктиг амдырал-чуртта-газын көрүп, кым-лаа мага ханмас. Советтер чуртунун ха-маатын болуп, ажилдап, өө-ренип, дыштанып-лаа болуп бүрүн өргөдериң бис. Чоонуң херэңге эвээш-биче-лаа бол-за, ууг-хууну кирип келген мен, амгы үеде хундүлүг дыш-танылга — персоналдыг пенсионер мен.

Тыва бижиктин 50 чыл ою-нун бүдүзүнде ычангы чыл-дарын чыгып сактымшыкы-нарын кижик херек додур бо-дал келир-дир. Тыва бижик чаа-ла бодарап турган үжүн чылдың күзү. Тестин Хүрен-Дугайга бижик өөредириниң тур сүргүлүн ажиткан. Кы-зылга тур курск өөрентеш, келген башкыларымыс Чооду Чалбаа, Көк Аракчаа биста башкылап турдулар. Ужуктер-нин чагыстап алап турган.

1931 чылдың октябры. Кы-зылга лыкувук сүргүлүнүг өөренир-биле кожуунарлаан хей-ле кижик чымылымыс. Хей эш-өөр-биле таныжып, чүвөгө өөренип, караан чырып, ар-ным чыстып эгелээн ол. Бис-ти он ай хире өөрткен соонда ТАР-ның культура аамызы тус-тус кожуунарже бижик башкыларды-биле хуваан чо-руткан.

1932 чылдың августта эш-терим Т. Арандоол, М. Мөңгө шүптү дөрт кижик айттарым херек чүдүлдерин дергилээш өртөлдөр дамчып, Барыны-Хемчик кожуунче чоруп каан бис.

районда «Нарын» совхозта кедээ культура бажынынын директоруна ажилдай бер-ген. Амгы мидыг-ла белең өвөс болган. Ынчалза-даа анык специалист бергелерге торулбайн, бодуңу кызыман-кай ажылы-биле, организаци-чы таланты-биле хей-ниги активизир даянып алган. ол культура бажынынын ажылын сегиткен, районда эки ажадыкчыларын одуруун-че көдүргөн.

Наталия Ондаровна эрткен күстен бээр «Сүт-Хол» сов-хозта келген, мыда культура бажынынын директорун турар. Ол ажилга боту эвези арга-дуржалыг болган. Мыда дуржалыг, совет, комсомол орга-низациялары-биле харылза-ны тузуп, ажил планын кавтарлап тургускаш, ол кавтар, оон күзөлдөш дээш ажилдап турар.

культура бажынынга те-малыг кезээлерин, депши-ларны, совхозтун муракчы-ларны-биле ужуражымшык-ларын доктаамал эрттирип турары чачыл болу берген. Ында бажынынын болгаш университеттерин шоланын ажилчылары, эмишлер, млы-ниини, амдырал-ханын-рытла комбинацияны ажил-дакчылар удурун турар. «Арга-арыг» — чоңун бай-лаа деп темага ыш ажил-агынын директору А. Хо-валымын, «Унштер бистин кадыкшымыс» деп темага аштеа эргекчииз Б.У. К. Саая оларнын депшиларын чок уугу кожууруга-биле дык-наан.

Кижизилдиге теманын

Оттук-Даш, Иян-Тал өртөлдө-лөри дамчып чораш, үш хонук эрткенде Кызыл-Мажа-лыкка чедип келди. Нам кожомунун даргазы Оюн Полат (ам пенсионер), кожуу даргазы Санчы-Мидий дээр угалды берген чугаакыр, ча-зык кижик турган. Өөредир өөрениренис: тыва бижик, сая, агар политика. Мен баш-тай Шеклээр сумуунга көжөр, кызыл-өг эргекчилер, башкы-лап бардым.

Өөренип турганаар колдуун-да арывчилер, ынчалза-даа 30-40 хар ажа бергизилер база тургалаан. Чоонуң со-нуургалы-ла уугу. Чүткүлдүн чүдү дээр. Билиг чедип алыр дээш болганда мидыг болбас арга чок.

Ол-ла ажилдап чоруп турар. Кызыл-Дог сумуунга база турган мен, ынчан Бай-Тайга бөлө Барыны-Хемчик чаңгыс кожуун чүвө. 1933 чылда ба-за-ла Барыны-Хемчикке ха-маарык турган Сагды су-муунга баардым. Суму төвү база ыш бажыныны, өглер бар. Оон даргазы Эльбек дээр арга-сумелиг, организаци-чаа кижик турган. Ол мези

ажылынга улуг-ла дузалаан. Ол сумуга база-ла хей-ле ки-жин бижикке өөрттенис. 1929 чылда арыва кижик-нүңгө кирген соонда, уда-вайя чаа бижик база үндө-леттинип тыттып келген. Чоорту ужу-бижикке-лаа өө-ренип, оон-биле чергелештир Тыванын аны-ангы булуна-рынга барып, караңгы бүдү-лүк чоран чоңун караан чы-дырдыга бичин-даа бол улуг-хууну киргенинге сес-кил ханып чоруп мен. Ын-чан талыг-ла көрбө халыг турган мен, оон бээр ам 49 чыл эрте берген шыскажыл. Уе-шагын дүргенин аар.

Ч. БИЧЕ-ООЛ, персоналдыг пенсионер, Тес-Хем район.

ИЗИГ ЧУТКУЛ

Тыва бижикке өөренир мур-нууда шагда моол бижикке база өөредип турган болгай, Ону чедип алары берге тур-ган. 1930 чылда тыва бижик үндөлеттинип тыттып кээр-ге, Кызылга өөренип турган мен. Ынчан аң-ле баштай пи-онер кесигүңүңе-лаа кирген

мен. Эге шоланы дооскамы-амыс соонда Бутуега аттыг шолуга бешки класска өө-ренип эгелээч бис. Ол үеде бээр-ле Тывага культура ай-тырларынче салгып салым-кыя улгаткан. Башкы техни-кумуң база ажиткан. Анза өөренип турдуус. Оон доо-лукчуларын бижик өөредир-биле тус-тус кожуунарже са-лып чорудуп турган.

Мен Тес-Хемге эге шолуга эргекчилер турдум. Кижик үеде шолуга, чайын чайтаг шолугага ажилдап турган бис. Эриинде Сарыг-Булуң деп черге беш сумуңуң шоланың ажиткан. Тус-тус кижикер хей салыг амгыларын бол-гаш улуг-ла кижилерин бижикке өөредип турган бис.

Эртем-билитге өөредириниң баштайгы бажыларын чыл-дарында-ла чедип алган чүд-лерим оон соңгаар-даа чоп аразыга ажилдап, башкыла-рынга мейээ ужу-дургалыг болган. Хундүлүг дыштаныл-гаже үнүжүмге чедир, ук ажилга бараан бооп келдим.

Н. БАЛАН, пенсионер.

Кызыл район.

ОРГАНИЗАКЧЫ МЕРГЕЖИЛ

«Сүт-Хол» совхозтун культу-ра бажыны — районда эки ажадыкчыларын бирээш. Оон иштиңи дергилеген кижизил-диге утка-шынарыг болгаш көрүштүг, тараш. Ында Ада-чурттуң Улуг дайымын үе-инде тыва эки турарчылар-ны дугайында болгаш сов-хозтун муракчыларын чед-дишкисиниң көргүскен ба-аа совхозтун көргүзүлдерин. 1980 чылда алган социали-стиг хүдээлдериниң дугайында стедилерин кылып аскаалаан.

культура бажынында лы-зу-бур бажынынын органи-заастап тургускаш, алаа сүр-нү аныктарын калбаа-биле хаара тузуп, культура ажи-мынга киркирген чедип ан турар. Ырлыны, ташыны, шилини, аргылаңны, даяры-налганы бажынынын органи-заастаан.

культура бажынынын ча-нында хой-ниитини эге-лешкени-биле педагогика-ны, медицинаны талазы-биле база эрге-хоойлунуң уни-верситеттерин организаастап тургускаш. Бо боту ажилдар-ны культура бажынынын ди-ректору Наталия Ондаровна Сундуй эки организаастап тур-дар. Ол культура ажилында кидишкылыг болгаш ону класты пооскап-ла «Сүт-Хол» совхозтун Иштин сал-бырында көдээ клубтун ди-ректоруна ажилдап эгелээн. Алаа оон организаастап мер-жежидиң дөдөр келген. Кө-өк ажилдап чоруй Млы-успикниге тусай эртем чедип алган. Училишени эки өө-редиле-биле дооскаш, Эриин

талазы-биле ажилдары ээ-чештер организаастап, дис-путтарын чорудуп турар. Чи-жээ, «Ат-аалар болган арыв-нүрү деп диспут содун эр-кен. Кезээлерге, диспуттарга темаларын шилин ап, ону эки организаастап турар.

Суурда 15 агитатори-бар. Оларын аразыга уран чүлү көрдөлдөш организа-астап эрттирениң Наталия Ондаровнаны кириген үлү-хууу база улуг. Конперт белеткениң үргүлчү ки-рини, сценарий тургузарыга дузалап келген.

культура бажынында «Сүт-Холдун» калгыларын деп агитаторииниң кезээш ажилчыларын доктаа-лап барылап, конпертерин көргүзүп турар. Чаңы тар-ылга үезинде ийн удуз конпертиг үнүшүңнерин кылап.

Наталия Ондаровна ажи-мынга организаастап чоруу-биле хүдүктөдө чаалап ал-ган. Ону көдээ Советтин де-путатына база сонгаан. Ол депутат хүдээлгенин ак сеп-килдиг күзөлдөш турар.

Сүт-Амсыда культура ба-жынында эки ажилдары чо-рулуп-лаа турар. ында стол, сандайлар чедилең, музнык херекселдер, баян, раллола зон, Кимши үеде культура бажыны оон турган. Бо чы-лы алаа каптал септелге торулар дугайында айтыр-гы Сүт-Хол көдээ Советтин күзүскуллага болгаш совхо-зтун дирекциязыга тургус-кан.

Н. ДАЖИНАЯ.

СПОРТ*СПОРТ*СПОРТ

СЭТА-НЫҢ СПОРТ МЕДЭЭЛЕРИ

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. (СЭТА-нын көргү). Олимпиа-да-80-нын марылдааларыга белеткенип турар бистин фут-бол командасы ында «Мара-кана» стадионга бразил чыны-лек команданы 2:1 санга ут-кан. ССРЭ-ниң футбол ко-мандазынын бразилдерин бир дугаар уткан оюну ол бол-ган. Оон мурунлагы беш ужуражымшыкка деле-гейиниң үш дактыр чемпиону

Шыдырага делегас чем-пиону-биле марылдаага кир-жир эрге дээш шилдиге мар-гылдарын артык дөрт киржикчилерин аразыга салгылар июль 20-де аскээр. Полугаский Корчой-биле

Буэнос-Айреске (Аргентина), а Португалия (Хибер-биле Рейкьявике (Исландия) ой-наан. Удуралыкчылар 12 оюн ойнар, 6,5 саны му-най алган кижини тилгез деп санаар.

гав.

Ареве ТК-зынч бирги секретары Л. Туаза митинге чүе чуугалаан, спортчуларга арга-дуржалыг өөредир, чүк-чүкчүт келген спортчу-лар-биле найралды бажы-лаарынче кыйгырган.

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

чоран бразил команда дөрт капат уткан, бирээш хайым бооп доозулан.

Хаалгаже баштайгы бөм-бүктү 22-ин минутта шөдүң-дөдөр кирип тепкен. Оон да-разында совет футболбистер Олимпиада мурунуңуң эш-хуу-зунуң ужуражылдарына бразилдерден айыда болгар, швед, француз командаларын баша уткан.

Бразилде делегас (Аргентина), а Португалия (Хибер-биле Рейкьявике (Исландия) ой-наан. Удуралыкчылар 12 оюн ойнар, 6,5 саны му-най алган кижини тилгез деп санаар.

гав.

Ареве ТК-зынч бирги секретары Л. Туаза митинге чүе чуугалаан, спортчуларга арга-дуржалыг өөредир, чүк-чүкчүт келген спортчу-лар-биле найралды бажы-лаарынче кыйгырган.

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).

Моолдун Революциг Анык-тар Эмелдегиз ТК-зынч ча-тар гыглары Москвада Олимпиа-дага киржир-биле бээр спорт-чуларын шилдик коман-дазыга тыгмысарын Булазы Спорттун Төп ордунга бол-

УЛАН-БАТОР. (СЭТА).